

EXPLIQUEM EL BARRI

Expliquem el Barri és un programa compartit entre diversos centres educatius, amb el suport dels docents del servei educatiu públic Camp d'Aprenentatge de Barcelona, i que pretén un canvi metodològic a partir de posar l'alumnat davant d'una situació o problema que porta a fer-se preguntes sobre un determinat fenomen del nostre entorn urbà proper i comparar-lo amb un altre barri.

A QUI VA ADREÇAT

Centres públics i concertats

ETAPA

Cicle superior de primària

DURADA

Programa plurianual, mínim tres cursos escolars. Activitats durant tot el curs, prioritzant el 1r i 2n trimestre.

CONTEXT

El programa s'inicia com a Projecte compartit Expliquem el Barri de forma pilot el curs 2009-2010, atenent quatre grups classe cada any. Actualment hi estan participant dotze grups per any de barris de la ciutat de Barcelona diferents i s'ha creat la Xarxa de suport Expliquem el barri per aquells centres que ja superen els tres cursos inicials.

Aporta un model d'ensenyament i aprenentatge significatiu i competencial basat en el model sistèmic, a partir de preguntes que generen coneixement.

OBJECTIUS

- Aportar un model d'ensenyament-aprenentatge significatiu que pugui ser establert com a projecte de cicle i de centre incorporat en la programació general anual de centre (PGA).
- Entendre el propi barri com el resultat d'un procés històric evolutiu respecte d'un context determinat (econòmic, social, cultural i polític) i en comparació a un altre barri.

- Presentar una síntesi pública del projecte realitzat: comunicació oral amb suport audiovisual en un acte de cloenda obert a la comunitat. (L'acte de cloenda només serà presencial si les autoritats sanitàries així ho autoritzen.)

A QUI VA ADREÇAT

Alumnat de cicle superior de primària de centres públics i concertats. De forma excepcional, prèvia valoració del servei educatiu i reunió amb l'equip docent i directiu del centre sol·licitant, es poden acceptar alumnes de quart de primària.

DURADA

Es tracta d'un programa plurianual amb una participació mínima de tres cursos escolars per part del centre i amb el compromís de suport *in situ* dels docents del SE CdA de Barcelona. Requereix de sol·licitud a la [CUP](#) del CEB, només el primer curs, i també a l'[aplicatiu CAMPS](#) de gestió específica dels CdA, cada curs escolar.

Al llarg de tot el curs, ja sigui amb actuacions adreçades només als docents (formatives i d'avaluació) o amb l'alumnat i els seus docents en les sortides de treball de camp. El gruix de les activitats amb l'alumnat es desenvolupen al llarg del primer i segon trimestre, i amb un acte de cloenda conjunt durant el mes de març o abril.

A partir del quart curs escolar el programa ofereix la possibilitat d'incorporar-se a la Xarxa de suport Expliquem el Barri per tal de continuar-hi vinculat, de forma més autònoma per part del centre però amb el seguiment, assessorament i suport logístic dels docents del CdA.

DESCRIPCIÓ

Reunions coordinació centre-CdA:

- 1a reunió equip CdA al centre: explicació projecte equip directiu i/o claustre.
- 2a reunió equip CdA al centre: planificació projecte, si s'escau.
- 3a reunió conjunta equips docents de tots els centres participants a la seu del CdA: formació, calendari i coordinació del projecte i l'acte de cloenda. Un matí de la primera setmana de setembre (no lectiva) o de juliol si canvia el calendari escolar. (La data, ubicació i format d'aquesta jornada matinal s'adaptarà atenent les recomanacions sanitàries)
- 4a reunió d'avaluació conjunta: equips docents impulsors dels centres i cap d'estudis a la seu del CdA o a un dels centres participants, en data posterior a l'acte de cloenda. (La data, ubicació i format d'aquesta sessió de tarda s'adaptarà atenent les recomanacions sanitàries)
- 5a i successives, en horari de migdia i al propi centre coincidint amb els dies de treball de camp, si s'escau i sota demanda.

Acordar calendari sortides amb cada grup classe i suport docents CdA:

- 1a Sostenibilitat: Biodiversitat (matí)
- 2a Sostenibilitat: Trànsit i contaminacions acústica i atmosfèrica (matí)
- *3a Visita Entitat del barri/Enquestes comerç i mobilitat (matí)
- *4a Mystery Hangouts (tarda)
- 5a Itinerari llocs emblemàtics del meu barri (matí o tot el dia, segons s'acordi)
- *6a Itinerari llocs emblemàtics del barri del centre tàndem (matí o tot el dia, segons s'acordi)
- *7a Acte de Cloenda al CdA dels centres participants (lloc, format i durada a concretar: emissió de l'acte en streaming de vídeo i plickers) (matí o tot el dia, segons s'acordi)

*La realització d'aquesta activitat i/o el seu format estan condicionats a les recomanacions sanitàries pertinents.

Què aporta el CdA al centre:

- Recursos humans CdA: 2 docents per cada grup classe a les sortides acompanyats, com a mínim, pel tutor/a i un altre docent del centre (ràtio 13/2).
- Formació certificable pel professorat del grup impulsor.
- Recursos materials:
 - càmeres fotogràfiques/enregistraments per cada equip de treball;
 - sonòmetres per cada equip;
 - reclams d'ocells en suport mp3 per cada grup;
 - formularis per a la recollida, buidat i creació de les gràfiques de les dades;
 - material imprès de suport per equip: claus dicotòmiques, enquestes, graelles registre dades observacions, guies d'observació d'ocells i plantes com a suport, mapes ...
 - tauletes digitals i dispositius MIFI per facilitar la connectivitat per a la recollida de dades en línia *in situ*
 - webcam i usuari per a l'aula amb accés al drive i al google maps
 - i tots aquells que s'estimin oportuns per al millor desenvolupament del programa i el CdA en pugui disposar.

Treball a realitzar per part del centre participant en el programa Expliquem el Barri:

1. Presentar el programa a l'alumnat i plantejar-se la incorporació d'una sessió de treball setmanal dins l'horari lectiu dels alumnes durant tot el curs escolar.
2. Distribuir l'alumnat en grups, dos grups per aula (A i B) i dins de cada grup 3 equips de treball, en total 6 equips per grup-classe.
3. Seleccionar (acordar criteris de selecció) sis llocs emblemàtics del barri amb la participació de l'alumnat. Cada equip de treball investigarà 1 lloc (en centres de doble línia caldrà trobar 12 llocs emblemàtics evitant-ne les repeticions, preferiblement).

4. Acordar espai singular de proximitat (pot ser un de diferent per a cada grup) on es pugui treballar la biodiversitat (parc, jardí, pati, plaça, etc.)
5. Triar tres punts del barri on la densitat de trànsit (i per tant la contaminació acústica i atmosfèrica també) sigui diferent (baixa, mitjana i alta) com a hipòtesi de treball per agafar dades i valorar gràfiques que puguin relacionar trànsit i contaminació.
6. Decidir dos trams de carrer, un per cada grup, on fer les enquestes relacionades amb el comerç i la mobilitat dels veïns del barri. (*3a Visita Entitat del barri/Enquestes comerç i mobilitat (matí))
7. Elaborar una bateria de preguntes que permetin descobrir el districte, el barri i el nom d'una de les altres escoles participants. (*4a Mystery Hangouts (tarda))
8. Preparar un recull de preguntes tipus concurs/avaluació per crear una activitat amb el Plickers i/o una altra amb el Kahoot.
9. Elaborar els diversos itineraris pel barri amb el suport d'un Google Maps geolocalitzant els llocs emblemàtics elegits.
10. Contactar amb responsables d'alguna entitat emblemàtica del barri per fer una visita guiada (centre cívic, museu, entitat cultural, esportiva, seu del districte, comissaria, centre sanitari, biblioteca, ateneu, ateneu de fabricació, casal d'avis, ludoteca, etc.) (*3a Visita Entitat del barri/Enquestes comerç i mobilitat (matí))
11. Elaborar una presentació (a concretar-ne el format: ppt, prezi, vídeo, etc.) que servirà per donar a conèixer el barri als altres centres participants el dia de la cloenda i que es penjarà al lloc web del CdA de Barcelona.
12. Avaluar el programa i presentar propostes de millora tan de forma en línia, tots els participants, com presencial, només docents.
13. Incorporar-lo, després de 3 cursos, al projecte de centre amb les adaptacions que aquest consideri escaients atenent la seva singularitat i entorn.

QUÈ SE N'ESPERA

S'espera que, en finalitzar, el programa hagi contribuït a:

- Aportar un model d'ensenyament-aprenentatge significatiu que pugui ser establert com a projecte de cicle, en el cas de primària, o treball de síntesi al centre, en el cas de secundària.
- Afavorir la interrelació i coneixement entre professorat, centres, serveis educatius i entitats de la ciutat.
- Construir una xarxa de centres entorn al programa que doni cobertura als centres participants a partir del quart any i successius.
- Aportar suport personal i material pel desenvolupament del programa des del CdA, de forma generalitzada durant els dos primers cursos i reduint-se progressivament durant els següents concretant-se en assessorament i suport material, sempre que sigui

possible i de forma planificada, i gestió de la xarxa i dels actes de cloenda.

Per a l'alumnat:

- Descobrir i explicar els diferents aspectes que conformen un barri.
- Entendre el propi barri com el resultat d'un procés evolutiu respecte d'un context determinat (temporal, social, històric...)
- Fomentar el desenvolupament competencial amb treball cooperatiu i col·laboratiu.
- Afavorir la interrelació i coneixement entre barris de la mateixa ciutat.
- Col·laborar amb alumnes d'altres centres per a donar resposta als reptes plantejats.
- Utilitzar les TAC i llenguatges audiovisuals com a eina de recerca, tractament de la informació i presentació de resultats.
- Elaborar textos descriptius dels llocs emblemàtics del barri i fer l'exposició oral *in situ* davant d'altres alumnes.
- Adquirir destreses amb la utilització i interpretació del plànol.
- Realitzar enquestes i interpretar les dades a través de gràfics.
- Presentar una síntesi pública del projecte realitzat: comunicació oral amb suport audiovisual en un acte de cloenda.

CONTACTE

Enric Muntané Armengou
Direcció del SE Camp d'Aprenentatge de Barcelona
cda-barcelona@xtec.cat